

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

“การสื่อสารเชิงสุนทรียะ – สังคม ของนักวิชาชีพการละคร” เป็นการศึกษาถึงแนวคิดเชิงสังคมและการเมืองที่สะท้อนผ่านงานสื่อสารการแสดง ตลอดจนกระบวนการสื่อสารเชิงสุนทรียะในการสร้างสรรค์งานสื่อสารการแสดงที่มีแนวคิดเชิงสังคมและการเมือง โดยศึกษาภาพรวมของงานสื่อสารการแสดงในช่วงทศวรรษที่ 2510 และศึกษาผลงานสื่อสารการแสดงของนักวิชาชีพการละครในปัจจุบัน (พ.ศ.2544 -2548) โดยใช้วิธีการแบบสหวิธีวิทยาการ (Multiple Methodology) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

รูปแบบการวิจัย

1.การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยใช้การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ทั้งข้อมูลที่เป็นลายลักษณ์อักษร (Written Evident) และข้อมูลที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร (Unwritten Evident) ดังนี้

ข้อมูลที่เป็นลายลักษณ์อักษร (Written Evident) ได้แก่

1. เอกสารบันทึกประวัติความเป็นมา และบทละครในช่วงทศวรรษที่ 2510
2. เอกสารบันทึกประวัติความเป็นมา ประวัติการทำงาน บันทึกการเสวนา บทความ บทวิจารณ์ ตลอดจนผลงานในรูปแบบของบทละครหรือวิดิทัศน์ ของนักวิชาชีพการละครกลุ่มตัวอย่างในปัจจุบัน โดยเน้นที่ผลงานสื่อสารการแสดงในช่วงปี พ.ศ. 2544 – 2548 โดยมีกรอบในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

- ชื่อ / สกุล
- การศึกษา / สาขาวิชา
- ผลงานทางด้านละคร
- ผลงานอื่นๆ
- แนวคิดหลักในการสื่อสารด้วยงานสื่อสารการละคร
- ประเภทหรือรูปแบบที่เลือกใช้ในงานสื่อสารการละคร
- มุมมองและแนวคิดต่อสื่อสารการละคร
- มุมมองและแนวคิดต่อสังคม
- ความสนใจในประเด็นทางสังคม

ข้อมูลที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร (Unwritten Evident) ได้แก่

การสัมภาษณ์นักวิชาชีพการละคร ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ถึงมุมมอง แนวคิด กระบวนการสื่อสารเชิงสุนทรียะ - สังคม ในงานสื่อสารการละคร โดยมีแนวคำถาม ดังนี้

- แรงบันดาลใจในการเข้าสู่วิชาชีพการละคร
- ความหมายของการสื่อสารด้วยศิลปะการละคร (ในมุมมองของแต่ละคน)
- แนวคิดหลักในการสื่อสารผ่านงานสื่อสารการละคร
- ประเภทหรือรูปแบบที่เลือกใช้ในงานสื่อสารการละคร
- มุมมองและแนวคิดต่อสื่อสารการละคร
- มุมมองและแนวคิดต่อสังคม
- ความสนใจในประเด็นทางสังคม
- ประเด็นทางสังคมที่เลือกมาใช้ในงานสื่อสารการละคร
- สิ่งที่ได้เรียนรู้จากกระบวนการสร้างสรรค์งานสื่อสารการละคร
- อุปสรรคในการทำงาน ฯลฯ

2.การสังเกตการณ์ (Observation) โดยการร่วมสังเกตกระบวนการทำงานของนักวิชาชีพการละคร แต่ละท่านในการสร้างสรรค์งานสื่อสารการแสดงเรื่องหนึ่งๆ ตลอดจนสังเกตการนำเสนอผลงาน ละครในวันแสดงจริงโดยการเข้าชมการแสดงหรือชมบันทึกการแสดง

3.การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participatory Observation) โดยการร่วมในกระบวนการทำงาน ของนักวิชาชีพการละครแต่ละท่านในการสร้างสรรค์งานสื่อสารการแสดงเรื่องหนึ่งๆ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ ได้แก่ นักวิชาชีพการละคร ที่มีการ สร้างสรรค์ผลงานละครเป็นอาชีพมาเป็นเวลา 5 ปี ขึ้นไป โดยอยู่ในฐานะผู้อำนวยการสร้าง มีการ สื่อสารแนวคิดในประเด็นสังคมและการเมืองผ่านงานสื่อสารการแสดง และมีการสร้างผลงาน ในช่วง 5 ปีปัจจุบัน (พ.ศ. 2544 – 2548) โดยเลือกเฉพาะผู้สร้างงานสื่อสารการแสดงที่มีลักษณะการ เปิดให้ผู้ชมทั่วไปได้เข้าชม มีพื้นที่หลักในการสร้างสรรค์ผลงานอยู่ในกรุงเทพมหานคร ไม่นับ ผลงานที่เป็นละครณรงค์ ที่มีการนำละครเข้าไปสู่กลุ่มเป้าหมายโดยตรงในลักษณะละครเร่ และ ผลงานละครในมหาวิทยาลัย โดยเก็บข้อมูลจากการวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลงานและแนวคิด การสัมภาษณ์เจาะลึก ตลอดจนการสังเกตการณ์ และสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมนักวิชาชีพการ ละครในขอบเขตดังกล่าว ซึ่งมีจำนวนรวม 4 กลุ่ม ได้แก่

- กลุ่มละครมะขามป้อม
- คณะละครแปดคูณแปด
- กลุ่มเครือข่ายหน้าตากเปลี่ยน
- กลุ่มบีฟลอร์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารในเชิงประวัติศาสตร์ ของละครที่สะท้อนแนวคิดทางการเมืองและสังคมในช่วงทศวรรษที่ 2510
2. เก็บรวบรวมข้อมูลของนักวิชาชีพการละครปัจจุบันที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากการศึกษาเอกสารที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับนักวิชาชีพการละครแต่ละท่าน ได้แก่ เอกสารบันทึกประวัติความเป็นมาและประวัติการทำงาน บันทึกการเสวนา บทความ ตลอดจนผลงานในรูปแบบของบทละครหรือวิดีโอทัศน์ การชมการแสดงสด รวมถึงการร่วมปฏิบัติงาน ประกอบกับการพูดคุยสอบถามจากผู้ที่เกี่ยวข้องงาน หรือเคยติดตามผลงานของนักวิชาชีพการละครที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. สัมภาษณ์นักวิชาชีพการละครทั้ง 4 กลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อตอบคำถามนำวิจัยข้อที่ 1

ผลงานสื่อสารการแสดงประเภทละครเวทีสมัยใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงทศวรรษที่ 2510 สะท้อนแนวคิดเชิงสังคมและการเมืองอย่างไร

ศึกษาภาพรวมของงานสื่อสารการแสดงในช่วงทศวรรษที่ 2510 โดยวิธีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารเชิงประวัติศาสตร์ เพื่อให้เห็นภาพรวมของงานสื่อสารการแสดงประเภทละครเวทีสมัยใหม่ที่สะท้อนประเด็นทางสังคมและการเมืองในช่วงทศวรรษที่ 2510

เพื่อตอบคำถามนำวิจัยข้อที่ 2

ผลงานสื่อสารการแสดงในช่วงปี พ.ศ. 2544 – 2548 สะท้อนแนวคิดเชิงสังคมและการเมืองของนักวิชาชีพการละครผู้สร้างงานอย่างไร

รวบรวมแนวคิด มุมมองทางสังคมที่สะท้อนผ่านงานสื่อสารการแสดง เพื่อวิเคราะห์หาแนวคิด ตลอดจนมุมมองที่มีในการสะท้อนประเด็นทางสังคมผ่านงานสื่อสารการละคร

เพื่อตอบคำถามนำวิจัยข้อที่ 3

แนวคิดและกระบวนการสื่อสารในการนำเสนองานสื่อสารการเสด็จที่มีแนวคิดเชิงสังคม และการเมืองของนักวิชาชีพการละครในช่วงปี พ.ศ. 2544 – 2548 เป็นอย่างไร

วิเคราะห์ถึงแนวคิด ตลอดจนกระบวนการสื่อสารแนวคิดด้วยงานสื่อสารการเสด็จสู่สาธารณะของ นักวิชาชีพการละครแต่ละคน เพื่อให้เห็นถึงแนวทาง และวิธีการในการใช้งานสื่อสารการเสด็จเพื่อการสื่อสารประเด็นทางสังคม

การนำเสนอข้อมูล

เรียบเรียงผลการวิจัยที่ได้โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร มารายงานในเชิงพรรณนา
วิเคราะห์ (Descriptive Analysis)